

LEONARDO DA VINCI
V HLAVNÍ ROLI
HISTORICKÉHO
DETEKTIVNÍHO
ROMÁNU

MARCO
MALVALDI

VELIKOST ČLOVĚKA

PROSTOR

Marco Malvaldi
Velikost člověka

PROSTOR

MARCO
MALVALDI
VELIKOST
ČLOVĚKA

PROSTOR | PRAHA | 2020

© Marco Malvaldi, 2018
Translation © Sára Flemrová, 2020
© PROSTOR, 2020
Cover picture © Adobe Stock Photos, 2020

ISBN 978-80-7260-455-5

Věnováno
Giovanně Baldini, Luise Sacerdote,
Marcelle Binchi, Lie Marianelli

Všem vyučujícím ze státních škol

DRAMATIS PERSONAE

DÍLNA

LEONARDO, SYN PANA PIERA DA VINCI: malíř, sochař, architekt, dvorní vynálezce se silným sklonem k fantazírování. Zkrátka génius.

GIAN GIACOMO CAPROTTI ŘEČENÝ SALAI: učeň v Leonardově dílně, oblíbený žák, zloděj, lhář, paličák, nenasyta. Ale má i záporné vlastnosti.

MARCO D'OGGIONO, ZANINO DA FERRARA, GIULIO NĚMEC: další žáci génia z Vinci.

RAMBALDO CHITI: Leonardův bývalý žák a k jeho smůle se to bývalý týká spousty dalších věcí.

CATERINA: Leonardova milující matka, s notářem Pierem da Vincim syna zplodili, když byli ještě mladí a nezkušení. O našeho hrdinu si dělá veliké, až přehnané starosti a je jí vlastní také přílišná upřímnost.

DVŮR

LUDOVICO IL MORO: vévoda z Bari a vládce Milána, metr devadesát machiavelské tělesné konstituce, syn Francesca Sforzy. Není si jistý, jestli je lepší rozkazovat, nebo souložit, ale obojí ho moc baví.

FRANCESCO SFORZA: už dvacet sedm let v pánu, ale přesto stále přítomný otec Ludovica il Mora. Na jeho počest se chystá olbřímí bronzová jezdecká socha.

GIACOMO TROTTI: vyslanec, oči i uši vévody z Ferrary Ercola I. d'Este. Navzdory pokročilému věku schopný tlumočnický život u dvora. Možná trochu špion, ale za to ho taky platí.

BEATRICE D'ESTE: dcera vévody z Ferrary a manželka Ludovica il Mora, tučné postavy i věna, naivní, ale ne natolik, aby si nevšimla častého šustění sukni na chodbách hradu.

ERCOLE MASSIMILIANO: maličký syn il Mora a Beatrice. Jsou mu dva, ale už je šlechtic.

TEODORA: chůva malého Ercola Massimiliana.

MAXMILIÁN HABSBURSKÝ: Vídeňan, císař Svaté říše římské. Není v paláci, ale jako by tam byl.

BIANCA MARIA SFORZA: neteř Ludovica il Mora, má se vdát za Maxmiliána o pŕířtích Vánocích.

LUCREZIA CRIVELLI: současná Ludovicova milenka, Leonardo jí namaluje portrét známý jako *La Belle Ferronnière*. Ale nemusíte to nikde vytrubovat.

GALEAZZO SANSEVERINO: hrabě z Caiazza a z Voghery, věrný zeť Ludovica il Mora, muž činu a železných zásad. Ze tří Galeazzů v románu je to ten nejdůležitější.

BIANCA GIOVANNA SFORZA: jeho manželka, nemanželská dcera Ludovica il Mora.

AMBROGIO VARESE DA ROSATE: Dvorní astrolog, v purpuru oděný. Odborník na pohyby hvězd, nejsvědomitější výrobce horoskopů. S oblibou říká, že v předpovědích je nejdůležitější předpovědět událost, nebo datum, ale nikdy obojí najednou.

PIETROBONO DA FERRARA: hlavní sok Vareseho da Rosate.

MARCHESINO STANGA: správce dvorní pokladny, oficiální směnečník, neoficiální prudič.

BERNARDINO DA CORTE: kastelán.

REMIGIO TREVANOTTI: sluha.

ASCANIO MARIA SFORZA VISCONTI: kardinál, bratr Ludovica il Mora. Tehdy ještě neexistoval zákon o střetu zájmů.

GIAN GALEAZZO MARIA SFORZA: právoplatný vévoda z Milána, neboť je synem Ludovicova staršího bratra Galeazza Marii, který byl pár let předtím zavražděn. Poté, co se strýc Ludovico po dobrém pokusil vládnout místo něj a u příležitosti jeho svatby uspořádal Oslavu ráje, jejíž velkolepou scénografi svěřil právě Leonardovi, laskavě Giana Galeazza zavřel na hradě ve Vigevanu.

ISABELLA ARAGONSKÁ: jeho manželka. Vůbec se neukazuje a je to tak lepší.

BONA SAVOJSKÁ: manželka Galeazza Marii a matka Giana Galeazza Marii Sforzy, jakožto i regentka milánského vévodství, dokud ji Ludovico nezavře do věže hradu, která ponese její jméno.

CICCO SIMONETTA: její nejvěrnější rádce a schopný státník, který za svou věrnost Boně zaplatí hlavou (doslova).

CATROZZO: poměrně významný dvorní trpaslík, polyglot. Vulgární, jak se na každou opravdovou hvězdu žertů a zábavných scének sluší a patří.

CARMAGNOLSKÝ PALÁC

CECILIA GALLERANI: velmi vzdělaná a distingo-
vaná žena, již Ludovico zachránil před osudem rá-
dové sestry a udělal z ní svou mladičkou favoritku.
V nedávné době, poté co se dozvěděl, že ji přivedl do
jiného se stavu, se il Moro osobně postaral, aby se
provдалa za hraběte Carminatiho de Brambilla, ře-
čeného Bergamini. Cecilia je *Dáma s hranostajem*,
kterou dodnes můžeme obdivovat v Krakově.

CESARE SFORZA VISCONTI: nemanželský syn
Ludovica il Mora a Cecilie. Je maličký, jsou mu sot-
va dva, ale již vlastní solidní nemovitosti: když se
narodil, otec mu daroval Carmagnolský palác – to je
ten, kde dnes sídlí divadlo Piccolo Teatro di Milano.

TERSILLA: veselá a hovorná společnice Cecilie
Gallerani.

CORSO: komorník Cecilie Gallerani.

FRANCOUZI

JEHO NEJKŘESŤANŠTĚJŠÍ VELIČENSTVO KAREL VIII.: francouzský král. Slabého těla i ducha, nikdy se neúčastnil žádné bitvy, ale pořád žvaní o válce, o invazi do Itálie a dobytí Neapole. Jak se říká, vyzbrojme se a jed'te.

LUDVÍK Z VALOIS: vévoda z Orléansu, jeho bratranec, budoucí kondotiér v tažení na neapolské království, tajně si dělá nároky na milánské vévodství (jakožto potomek Valentiny Visconti, své babičky).

PHILIPPE, VÉVODA DE COMMYNES: francouzský vyslanec v Itálii, spřáhnutý s vévodou z Orléansu.

ROBINOT A MATTENET: ošklivý a krásný. Nešikovní poskokové vévody de Commynese, mají v Miláně tajný úkol.

PERRON DE BASCHE: rodák z Orvieta, později vyslanec Jeho Nejkřesťanštějšího Veličenstva Karla VIII. a vévody z Orléansu.

CARLO BARBIANO DI BELGIOIOSO: vyslanec Ludovica il Mora na francouzském dvoře.

JOSQUIN DES PREZ: dvorní skladatel v Morových službách, hudební génius z masa a kontrapunktů.

OBCHODNÍCI

ACCERRITO PORTINARI: otlý představitel Medicejské banky, lačný bifteků a prašulí.

BENCIO SERRISTORI: společník pana Accerrita, neúnavný pracant, ovšem s výjimkou svátků.

ANTONIO MISSAGLIA: vyhlášený zbrojíř, módní návrhář kovů a Leonardův přítel.

GIOVANNI BARRACCIO: obchodník s vlnou.

CLEMENTE VULZIO, CANDIDO BERTONE, RICCETTO NANNIPIERI a ADEMARO COSTANTE: obchodníci s vlnou, hedvábím, jehlami a kamenem, kteří mají pohledávky u Medicejské banky.

CÍRKEV

FRANCESCO SANSONE DA BRESCIA: představený františkánského řádu.

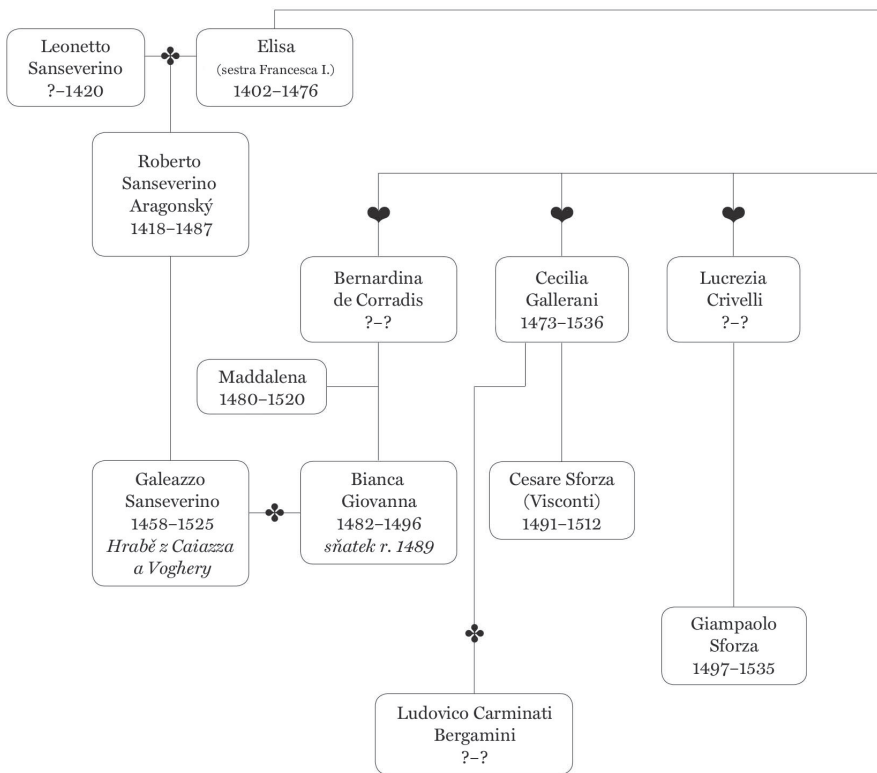
GIULIANO DA MUGGIA: františkánský kazatel.

DIODATO DA SIENA: převor jezuatů (tedy dnes již zaniklé Kongregace Kristových chudých od svatého Jeronýma), houževnatý pastýř svého stáda.

GIOACCHINO DA BRENNO: jezuatský mnich a neoblomný kazatel, řečník k lidu a narušitel klidu.

ELIGIO DA VARRAMISTA: jezuatský mnich a zkušený grafolog, odborník na směnky a úvěrní listy, bývalý bankéř, který se obrátil na víru na cestě do Milána.

GIULIANO DELLA ROVERE: kardinál, který ještě tak docela nestrávil fakt, že byl papežem zvolen jeho rival Borgia, Alexandr VI.

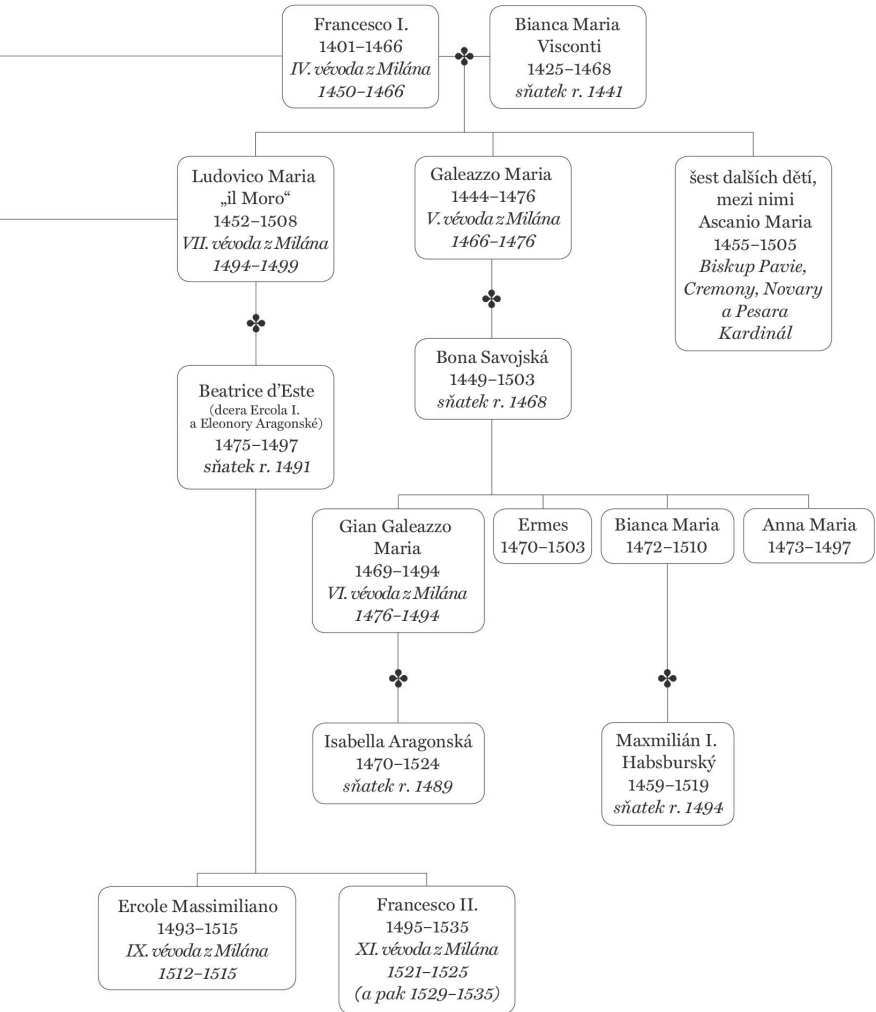

❁ manželé

♥ milenci

Sforzové

Vévodové z Milána

*Talent se podobá střelci, který trefí cíl,
ježž ostatní nemohou zasáhnout; génius tomu,
kdo zasáhne cíl, který nemohou ani dohlédnout.*

ARTHUR SCHOPENHAUER

Prolog

Muž se na okamžik zastavil, než vstoupil.

Bylo zbytečné se ohlížet, aby se pokusil zjistit, jestli ho někdo nesledoval. Vstup do hradu se tyčil v jedné ze starých částí Milána, u vlhké a temné cesty, kam bylo možné dorazit jen po dalších vlhkých a temných cestách, a i kdyby se mu někdo pověsil na paty, už dávno by se mu ztratil, třebaže měl na sobě šat z nápadné růžové látky.

Po pravdě řečeno se nezřídká bál, že se ztratí i on sám. Už jednou se stalo, že se ve spleti uliček kolem hradu nedokázal zorientovat. Částečně si za to mohl sám, to je jasné, nikdy totiž neměl zrovna dobrý orientační smysl. Částečně za to mohlo to město, které tak špatně vyrostlo, bez plánu, bez formy, bez vize. To město by se mělo přeprojektovat, od hlavy až k patě. Zorganizovat opravdu jinak. Úplně jinak. Způsobem, jaký svět neviděl. Město na více úrovních, například. Odzdola nahoru, od vody směrem k nebi. Město jako opak domu, kde chudí bydlí ve vzduchu a páni na zemi, jako na římských ostrovech popsanych u Vitruvia. Francesco di Giorgio udělal dobře, že ho přeložil z latiny, opravdu to stálo za to. Skvělá koupě, ta kniha. Stála ho celé jmění, ale vnukla mu spoustu...

Muž v růžovém oděvu se probral a uvědomil si, že se ztratil – ale jen ve vlastních myšlenkách. Což se mu stávalo často a představovalo to zdaleka nejlíp strávené chvíle jeho dne. Ale teď nebyl vhodný čas oddávat se fantazírování. Teď bylo třeba jednat.

Muž klidně, třebaže klidný nebyl, zabušil na vrata. Takřka vzápětí se ozvalo vrzání, ohlašující, že mu otevírají, před-síňka se mu ve tmě halící ulici jevila téměř zářivá.

Jediné slovo.

„Vstupte.“

A muž vstoupil a tmu nechal za sebou.

Začátek

První věc, které si člověk všiml, když vstoupil do Radního sálu, byla, že je tam málo světla.

Přestože byla sotva půlka října, v Miláně už byla zima, a ještě než se do hradu vrátilo panstvo ze sídla ve Vigevanu, sluhové již opatřili okna bílými plátny napuštěnými terpentýnem, který je dělal co nejprůsvitnějšími, a ta do sálu vpouštěla zvenčí jen málo světla, ale zato skrz ně nebylo vidět nic z toho, co se dělo uvnitř. Obyvatelé hradu ho znali jako sál Scarlionů, a to kvůli červenobílým dekoracím, kterým se tak říkalo, ale pro všechny ostatní, tedy pro většinu milánských obyvatel, to byl Radní sál: sál, kde se pravidelně scházela tajná Rada. Šest osob, šest nejmocnějších lidí v Miláně plus jejich pán, ten nejmocnější ze všech.

„Uvedte dalšího, kasteláne.“

Bernardino da Corte, kastelán milánského hradu, přikývl, přitáhl k sobě těžké dřevěné dveře a přitom ohlašoval:

„Jeho excelence představený františkánského řádu, Francesco Sansone da Brescia.“

Úterky a pátky byly vyhrazeny audiencím. Byly to dny, kdy Ludovico il Moro čili Mouřenín, vévoda z Bari, ale navzdory tomu pán Milána, popřával sluchu i pozornosti

komukoli, kdo o ně stál a chtěl vyřešit nějaký problém. Mohlo jít o jakýkoli problém a o jakéhokoli milánského občana – to znamená o kohokoli, kdo platil daně, jež Moro nařídil, kromě těch, jimž sám laskavě povolil je neplatit. A Miláňan, který platil daně, měl určitě právo být vyslechnut, mimo jiné i proto, že těch daní platil hodně.

Ale představitel františkánského řádu nebyl milánský občan, a nebyl to ani jakýkoli občan. Logicky by tedy neměl mít právo nárokovat si ani jedinou minutu z drahocenného času, který Moro věnoval svým poddaným a během nějž naslouchal prosbám chudáků, místo aby vnucoval svou vůli vzpurným vyslancům, bujným ořům nebo svolným služtičkám. Ovšem odmítnout audienci představenému řádu, jenž tam přišel jako obyčejný poddaný, by podle zdravého rozumu byla hloupost.

A Ludovico il Moro, vévoda z Bari a pán Milána, nebyl hloupý ani trochu.

„Jaká čest,“ řekl il Moro usazený na trůně, „představený františkánského řádu žádá o audienci jako poddaný. Čemu vděčíme za tak skromnou návštěvu?“

„Já jsem obyčejný františkán, Vaše Výsosti,“ odpověděl Francesco Sansone, „a nejsem zvyklý na pocty a pozlátka. A navíc, záležitost, kterou hodlám předložit jasnozřivosti Vaší Výsosti, vyžaduje tak málo času, že by bylo nestoudné žádat vás o soukromou audienci.“

Vítejte v renesanci, kde se každá věta odměřuje a nacrucuje jako klenot, každé jedno slovo se odvažuje na váze a šperk se pak staví na odiv, aby se předvedla nikoli jeho krása, nýbrž moc toho, kdo ho nosí. A kde je třeba posuzovat význam jakékoli promluvy na základě toho, kdo ji pronáší, kdo ji poslouchá, kdo je přítomen v místnosti a kdo není, která jména zazní, a hlavně která nezazní.